

TENEN

*Intelligente tekstiler:
EXPO 2010 kollektion*

Indhold:

Intelligente Tekstiler	side 3
Generalforsamling lørdag den 20. marts 2010	side 5
Året i farver 2009	side 6
Marie-Louise Nosch	side 8
TENENs sommertur 2010	side 10
Possementer på svensk	side 11
12 TENEN-folk på udflugt	side 14
Boganmeldelser	side 15
Flere boganmeldelser	side 20
Vedrørende en skøn trøje	side 22
Arrangements- og udstillingskalender	side 23
Telefonliste for TENENs bestyrelse mv.	side 27

TENEN Dansk Tekstilhistorisk Forening

Formand: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55

Næstformand: Lone de Hemmer Egeberg, Teglgården 66 st.th, 3460 Birkerød,
telefon 45 81 05 05

Kasserer: Bent Bille, Søndergade 66, 5620 Glamsbjerg, telefon 64 72 15 65

Giro nummer: 143-0130

Medlemsskab tegnes hos kassereren. I 2009/2010 er prisen pr. år 200 kr.

Husstandsmedlemsskab koster 300 kr.

Medlemmer får tilsendt tidsskriftet TENEN.

TENEN – Danish Society for Textile History

Tidsskriftet TENEN

Redaktion: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55,

ePost *silke-annet@silke-annet.dk* • Lis Slottved, telefon 74 63 03 50,

ePost *slottved@privat.dk* • Vibeke og Frits Lilbæk, telefon 48 17 16 47,

ePost *vofl3450@yahoo.co.uk*

Sats og billedbehandling: Frits Lilbæk • Digitaltryk: VesterKopi • ISSN: 0906–9526

Copyright © TENEN og forfatterne • 02.03.2010.

TENEN udkommer fire gange om året – sidst i månederne august, november, februar og maj. Deadline for redaktionelt stof er seks uger før eller efter aftale med redaktionen.

Artikler og indlæg sendes til redaktionen

fx med ePost – eller maskinskrevet med brevpost.

Annoncepriser: 1/1 side: 525 kr. 1/2 side: 300 kr. 1/4 side: 185 kr. 1/8 side: 135 kr.

Ældre numre af TENEN kan købes ved henvendelse til foreningens kasserer

– så længe lager haves. Prisen er 50 kr.

Ændring af sendeadresse meddeles til kassereren.

Internet: <http://tenen-dk.homeunix.org/tenen>

Intelligente Tekstiler

I TENEN 20/1 introducerede jeg bladets læsere til "Intelligente Tekstiler". Jeg kan nu fortælle om et helt konkret projekt og mange initiativer. Bemærk at det ikke kun er et spørgsmål om de tekniske muligheder, man skal også lægge vægt på bæredygtighed og miljø.

EXPO

Økonomi- og Erhvervsministeriet udsendte en pressemeddelelse den 28/8 2009 om en særlig kollektion til personalet i den danske pavillon under EXPO 2010 i Shanghai.

www.oem.dk/sw26434.asp

Designerne May-Britt Gram og Hanne Larsen havde vundet en åben konkurrence, der skal understøtte det overordnede pavillonkoncept – "Welfairytale", der er en samlende fortælling om Danmarks unikke potentialer.

Da jeg regner med, at TENENs læsere er interesseret i flere detaljer om de valgte materialers særlige egenskaber, har jeg velvilligt fået oplysninger fra designerne.

Det drejer sig om tekstiler, der både er bæredygtige og intelligente og kan imødekomme de mange krav, der er til

Forsidebilledet EXPO 2010: Materialerne fra Schoellers er 4 vejs strækbare, åndbare og har sved kontrol. Softshell jakker og veste, er desuden vindafvisende, vandafvisende og isolerende, mens bukserne er hurtig tørrende, antibakterielle, pletafvisende og har UV stop.

beklædning, der bruges ugens 7 dage, i et halvt år, med varmemgrader svingende fra 15 til 40 grader og regntid!

Der var valgt materialer fra flere forskellige leverandører, fx forstof fra IBQ, bestående af 30% kokosskal, som ud over at være kølende yder UV beskyttelse og er modstandsdygtigt overfor lugt. Økologisk bomuld benyttes til T-shirt og Polo-shirt, genanvendt polyester til lynlåse og tråd.

May-Britt Gram og Hanne Larsen fortæller, at på grund af den korte tidshorisont, har det ikke været muligt at producere af alle de foreslåede materialer.

Møder

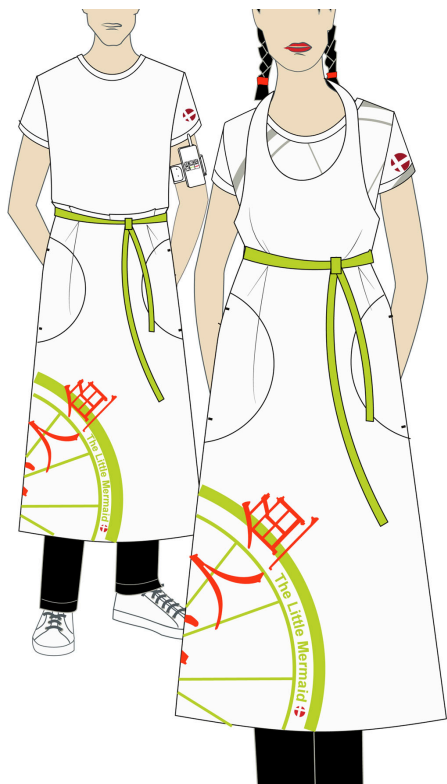
Fremtidens designere er blevet gjort opmærksomme på de mange muligheder på en række relevante arrangementer.

Infinet, et landsdækkende innovationsnetværk under Forsknings- og Innovationsstyrelsen, afholdt den 9/10 2009 et møde i interessegruppen for intelligente tekstiler vedrørende sundheds- og plejesektoren.

www.infinet.dk

På "Bright Green" udstillingen i Forum under COP15, viste gruppen desuden en 'forureningskjole' med indbyggede LED-lys, der reagerer på CO2-indholdet i luften omkring den.

CTR, Centre for Textile Research ved Københavns Universitet, afholdt 3/11 2009 en temadag om fremtidige og teknologiske tekstiler, for at give et overblik over den igangværende forskning i Dan-

EXPO 2010: Til café-personalet benyttes Aerocoal fra Klopman, det er hurtigt tørrende, absorberer fugt meget hurtigt og giver brugeren komfort og kølighed.

mark og udlandet. Flere af foredragene findes som podcast, hør fx Joy Boutrup tale på dansk om 'Funktion versus bæredygtighed' ved at gå til: ctr.hum.ku.dk

Podcast fra seminaret Future Textiles, november 2009 kan hentes fra web-sidens højre side under News.

Videncenter for Intelligente Tekstiler på TEKO i Herning afholder ofte temamøder – den 18/11 2009 satte man fokus på teknologien

bag fleksible kontrolpaneler og tekstile sensorer. David Lussey fra firmaet Peratech demonstrerede QTC (Quantum Tunelling Composite), der er et elektrisk ledende kompositmateriale, der reagerer på selv den mindste belastning.

Forskning

I oktober 2009 fik Lea Schick, studerende på kandidatlinjen Digital Design og Kommunikation på IT-Universitetet, tildelt prisen for Årets it-speciale, også kaldet KMD Prisen, sammen med 20.000 kroner. Specialet bærer navnet "SK Interface – et kropskoncept klædt i interaktive tekstiler", Lea Schick, der har arbejdet for "Vidensbank for intelligente tekstiler", stiller spørgsmålet om, hvordan forholdet mellem krop og teknologi tager form, når vores tøj bliver interaktivt og begynder at sanse, føle og kommunikere.

I november 2009 skrev "Ingeniøren" at det europæiske rumfartsagentur ESA har underskrevet kontrakt på 1.5 millioner kroner med den danske virksomhed Ohmatex i Århus. Ohmatex skal i samarbejde med Institut for Idræt ved Århus Universitet udvikle en særlig strømpe, der skal være i stand til at måle astronauternes muskelaktivitet under længerevarende ophold i rummet.

Læs mere

Informationen på Internettet gør hele tiden, hvis man foretrækker at læse på papir kan "Textile Forum magazine" 2009/3 varmt anbefales.

Vibeke Ervø

Illustrationer fra www.oem.dk

Invitation: **Generalforsamling lørdag den 20. marts 2010**

Program:

- Kl. 12:00 Døren er åben fra kl.12-12.20 så kom ikke for sent.
- Kl. 12:30 Kulturelt tekstilt indslag: Prof. Marie-Louise Nosch vil fortælle om sit arbejde i Center for Tekstilforskning – CTR.
- Kl. 14:00 ca. Kaffe med brød.
- Kl. 14:30 TENENs generalforsamling:

Dagsorden ifølge vedtægterne:

1. *Valg af dirigent.*
2. *Navneopråb.*
3. *Foreningens årsberetning. Den er trykt i dette nummer af TENEN.*
4. *Godkendelse af årsberetningen.*
5. *Indkomne forslag af betydning for budget.*
6. *Fremlæggelse af revideret regnskab og budget.*
7. *Fastsættelse af kontingent.*
8. *Valg til bestyrelse for 2 år ad gangen, i lige år vælges 4 bestyrelsesmedlemmer og i ulige år vælges 3 bestyrelsesmedlemmer. På valg er: Lone de Hemmer Egeberg, Lis Slottved, Vibeke Lilbæk og Anni Bloch.*
9. *Valg af revisor og 2 bestyrelsessuppleanter for 1 år.*
10. *Øvrige indkomne forslag.*
11. *Eventuelt.*

Forslag til behandling på generalforsamlingen skal være bestyrelsen i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen.

Medlemmer har tale- og stemmeret ved generalforsamlingen. Referat er et medlem af TENENs bestyrelse. Referatet underskrives af dirigenten og bringes i førstkommende medlemsblad.

TENEN er vært ved en kop kaffe under generalforsamlingen.

Forslag til vedtægtsændring: Bestyrelsen foreslår en tilføjelse til vedtægternes § 9 pkt. 9 med "... samt valg af en revisorsuppleant for et år". Ændringen foreslås vedtaget under dagsordenens punkt 5 og ønskes iværksat straks.

Herefter: Tak for en indholdsrig dag.

Sted:

CTR – Centre for Textile Research,
SAXO Institutet, Københavns Universitet Amager,
Njalsgade 106, 2300 København S.

Det er tæt ved Metrostation Islands Brygge se kortet på næste side.

Tilmelding til generalforsamlingen:

Af hensyn til bestilling af kaffe / te og kage bedes man tilmelde sig straks og senest 18. marts til Annet Laursen Skjelsager, telefon 4495 05 55. Arr. er gratis for medlemmer.

Foreningsberetning: *Året i farver 2009*

Generalforsamlingen i marts bød på flere righoldige tekstile indslag, idet Værløse Kirke bød os indenfor til fremvisning af de fire messehagler, som Ellen Malmer og Kamma Gudmand-Høyer har skabt til denne moderne kirke. Ellen fortalte meget personligt om sine overvejelser, og vi fik lov at røre ved de lette og elegante hagler.

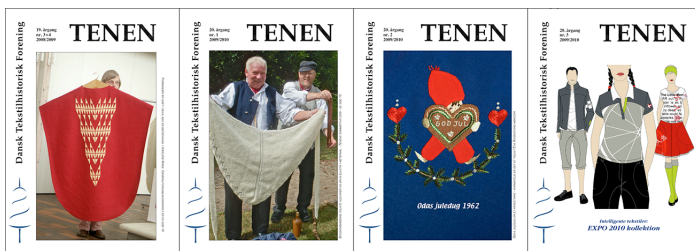
Efter selve generalforsamlingen havde adskillige deltagere fulgt vores opfordring til at medbringe lommeværkløse, og fluks var ti borde fyldte med spændende lommeværkløse; ejerne kunne fortælle

vidt forskellige og overraskende historier om disse tilsyneladende så almindelige små firkanter af stof. Så mange beretninger fik vi, at vi på stedet besluttede at fortsætte indsamlingen og eventuelt publicere dem med masser af illustrationer.

*

Skovturen var i år udvidet til en tredages sommertur i det dejlige jyske landskab.

Basen var vandrerrhjemmet i Viborg, hvor vi så både Stiftsmuseet med Viborgskjorten fra 1020-50 og Domkirken.

Skovgaardmuseet lagde netop i juli hus til den store vandreudstilling af Lorenz Frølichs malerier; den gav os en fin forståelse af hans omhyggelige arbejde med farver, noget som også optog ham ved udformningen af de kendte Rådhusgobeliner i København.

Hele lørdagen tilbragte vi på Hjerl Hede, hvor Tina og Flemming tog imod i vævestuen og fortalte levende om arbejdet og museet. Der var meget andet at se, og vi nåede det meste, inden vi vendte næsen mod Viborg og på vejen også besøgte Daubjerg Kalkgruber og Jens Langkniv.

Næste formiddag nåede vi min-sandten både Blichers E Bindstov og Klædefabrikken Bruunshåb, der for længst er holdt op med at væve og nu laver pap og tematiserer emnet genbrug. Vandrerhjemmet var en god ramme også for samvær om de medbragte håndarbejder og tilhørende historier.

*

I september var der inviteret til besøg i Gl. Lejre, og denne tur blev udvidet med et besøg i Bramsnæs Arkiv hos Anette Tonn. Det viste sig at være en god disposition, for det var her vi hørte alle de vildeste historier og så ting, der var både smukke, grimme og morsomme.

Juleturen gik til Holbæk Museum, der bød på præsentation af

Minna Kragelunds nye bog om almuetekstiler, symboler på liv og død. Bagefter gav Laila Glienke omvisning i museets særudstilling af tekstiler.

*

Et af de emner, der har optaget os meget i det forløbne år, er arbejdet med forklædebogen, som vi har samlet materiale til gennem længere tid. Susanne Nielsen er flyttet til Stevns, og er til vor store glæde begyndt at arbejde på bogen igen. Vi støtter hende og Lisbeth Roum-Møller, der arbejder med opmålinger, som skal udgøre en væsentlig del af bogen.

2009 blev også året, hvor vi fik det længe ønskede logo, designet af den unge grafiker Mathias Joong Dahl Jeppesen. Vi har diskuteret tre forslag med ham og fundet frem til det bedst egnede. Tilbage står at integrere det i forsidelay-outet og arbejde med hele bladets udformning. Vi gik nemlig også i farver i 2009!

Det føles som en hel revolution, og vi har endnu ikke helt vænnet os til det. Men det giver utrolige og spændende muligheder, som vi glæder os til at arbejde videre med.

*På gensyn til generalforsamling!
Bestyrelsen*

Marie-Louise Nosch

*Den 4. november 2009 tiltrådte Marie-Louise Nosch officielt som professor mso med en offentlig forelæsning på Københavns Universitet. Dette betyder yderligere 5 år for tekstilforskning. Det var en engageret, sprudlende og særdeles viden-
de Marie-Louise, der denne dag stod på podiet. Hun fortalte direkte fra hjertet om, hvad der for hende havde været en øjenåbner, og undervejs gav hun en fin beskrivelse af, hvad forskning i virkeligheden er. Desuden fortalte Marie-Louise om sine fremtidsvisioner for denne afdeling: At undersøge tekstils position og rolle i kulturhistorien.*

I tidsskriftet "humanist" nr. 7/2009 har Anne Trap-Lind skrevet en artikel om Marie-Louise Nosch: Professor i uld og hør. Det lyder som englemusik i mine ører. Herfra citeres efter aftale:

En nat med linear B: Det skete i Frankrig i begyndelsen af 1990'erne, da Marie-Louise Nosch læste historie på universitetet i Nancy. En dag spurgte den franske professor, der underviste i græsk historie, om der var nogen, som faktisk kunne græsk? Og det var der, for Marie-Louise Nosch var klassisk sproglig fra gymnasiet i Viborg:

Jeg var bestemt bedre til græsk end fransk parlamentarisme! Så jeg ville gerne med på professorens kursus – og det var et kursus om det oldgræske skriftsystem linear B, det eneste kursus, hvor jeg var lige så god som franskmændene. Og det kursus syntes jeg simpelt hen var så spændende – det var fuldstændig som at blive forelsket!

Jeg lærte alle linear B-tegnene udenad på en nat. Og heldigvis var det et fag, jeg kunne vælge, og som jeg fik topkarakter i.

Med dette fokus på Kreta og det mykenske paladssamfund, der er beskrevet i linear B, opdagede Marie-Louise Nosch, at optegnelserne over arbejdet og organiseringen af tekstilproduktion viste sig ofte at fylde langt mere end andre sektorer i økonomien i oldtidens samfund – og ikke bare i Mykene. Billedet var det samme i paladssamfund i Egypten og Den Nære Orient, kunne andre historikere og arkæologer fortælle:

I alle de her oldtidssamfund var de ekstremt optagede af at vide, hvor mange får der er, hvor meget hør der kommer ind, hvor mange der kan spinde, hvor mange der kan væve, og hvor meget tråd der kommer ud af det – uld og hør ud-

TENENs sommertur 2010

I år går sommerturen til Glamsbjerg. Vi skal besøge Hørvævmuseet på Krengerup. Museet ligger i nogle tidligere avlsbygninger til Krengerup Gods midt inde i den sommergrønne skov. Vi skal se de to udstillinger "Brudekjoler i sort og hvidt" og "Hørvævmuseets vævekursus" med håndvævernes frembringelser.

Desuden får vi en orientering om de to Tommerupvæveriers historie, der danner grundlaget for museet. Vi får en rundvisning i maskinhallen med

en demonstration af de gamle vævemaskiner fra Tommerup Væveri. Hørfabrikken i Tommerup lavede garn af lokalt dyrket hør: derfor rummer gen-

nemgangen også en demonstration af, hvordan man bearbejdede hørplanterne fra de blev høstet og til de var klar til spinning. Efter rundvisningen vil vi kunne genkende produkterne fra vævemaskinerne i den lille museumsbutik. I middagspausen kan vi spise vore madpak-

Læs mere om Hørvævmuseet på Krengerup og udstillingerne på hjemmesiden www.bvm-krengerup.dk

ker i museumscafeen. Drikkevarer køber vi til rimelige priser i cafeen. De, der gerne vil være fri for at have madpakker med må lige angive det ved tilmeldingen, så vi kan aftale, om vi skal skaffe noget smørrebrød eller en tærte. Prisen for det kender

vi ikke endnu. I caféen kan man købe kaffe for 20 kr. og et stykke kage for 20 kr.

Datoen er lørdag den 12. juni 2010.

Vi mødes på Hørvævmuseet kl. 11.

Tilmelding til Bent Bille. familien.bille@get2net.dk – tlf. 64 72 15 65.

Tilmelding senest den 5. juni.

Pris for deltagelse: 40 kr.

Ved tilmelding beder vi om, at I angiver, om I kommer i bil, om I har plads til at tage nogen med, eller om I gerne vil have kørelejlighed. Med tog og bus kan man være i Glamsbjerg ca. kl. 10:45, hvis man tager toget fra København kl. 8.

De, der kommer med tog og bus, skal lige fortælle det, så vi dels kan oplyse om sommerkøreplanens nøjagtige tider, dels kan hente jer og køre jer de sidste tre kilometer gennem skoven ud til slottet.

Possementer på svensk

Possement. Et underligt ord, der ser ud som om det skal udtales på fransk, men som heldigvis har fået lov til at blive fordansket i udtalen.

Ifølge Ordbog over det Danske Sprog kommer possement fra italiensk passamano (håndarbejde), om alle slags af silke, uld, guld- eller sølvtråd fremstillede borter, snore, kvaster, tresser, overspundne knapper ol.

Jeg har været på ferie i Stockholm. En pastelfarvet by på kanten af havet. På vore lange og mange vandringer rundt i bydelene kom vi også til Södre, den sydlige del af byen, der tidligere var befolket af arbejdere, men som nu var blevet mondæn med caféer, modeforretninger og hvad der ellers følger med. Vi gik over en lille plads, og pludselig var den der – forretningen med possementer. Jeg havde tidligere hørt om, at der i Stockholm fandtes et possementværk-

sted, men kendte ikke adressen, så det var ret heldigt pludseligt at falde over det.

En lillebitte butik, hvor vinduet tiltrak sig opmærksomheden på grund af de utallige spoler med bånd, som fyldte hele vinduesfladen ud.

Selve butikkens indre er svært at beskrive – nærmest en Aladdins hule for bånd, kvaster og frynsere. Der var ting på væggene, i kurve på gulvet og der hang ting ned fra loftet. Midt i det hele stod en lille

disk, og bag den stod Niels Harning og var glad for at kunne fortælle om det hele.

Possementværkstedet blev grundlagt i 1936 af familien Hein, der drev firmaet, indtil det for få år siden blev overtaget af Tino Rivero og Johan Johansson. Det betyder, at værkstedet først blev etableret

efter, at den store klunketid var forbi. Det var tiden op til og omkring år 1900, hvor stuerne havde været overlæsset med tekstiler bla. i form af possementer, og hvor der også på klædedragten var anbragt possementarbejder i form af frynseser, snore og knapper.

En imponerende silkekvast fra et dansk possementværksted til en svensk herregård. Det er en klassisk udført kvast bestående af beviklede træforme, hvorpå er fæstnet diverse kvaster og tvundne snore.

Der har flere gange senere, især i 30'erne og 40'erne, været tider, hvor moden inddrog de snoede bånd som dekoration på beklædning. Nu er det bare længe siden, vi har set noget til det.

Selve værkstedet har skiftet adresse her på det seneste, til mindre lokaler end de hidtidige, og det betyder, at når der skal bevikles og drejes lange bånd, som kræver en bane, hvor snoren er spændt ud i sin hele længde, så må mester ud

at finde et sted, hvor han kan låne lidt midlertidig plads.

Men værkstedets magasinbeholdning er heldigvis fulgt med til de nye lokaler, hvilket betyder at tidlige bånd og snore stadig er til at få (og så selvfølgelig de nutidige). Det er langt fra alle possementerne, der er forarbejdede på det stockholmske værksted, for firmaet samarbejder med værksteder i andre lande, og dermed også med vores hjemlige Århus Possementfabrik. Der forhandles også varer,

der er fra før værkstedets oprettelse – dybt i en af skufferne lå der et par ruller skoningsbånd, altså de bånd der blev syet på nederste kant af nederdelen, for at hindre tilsmudsning og slid på selve stoffet, når det strøg hen ad gulvet.

Blandt firmaets nutidige kollektion findes møbelsnore, silkebeviklede lampesnøre, kvaster, materialer til restaurering, til hundehuse og til himmelsege. Firmaet nævner selv, at der blandt deres kunder findes scenografer, parykmagere, Yoko Ono, troldkarle, møbelpolstreere og så os andre, der bare engang imellem køber et par meter af en smuk snor.

En af de genstande, som vi får fremvist med stolthed, er en stor

silkekvast, som engang er udført på et dansk possementværksted, en bestilling til en svensk herregård. Nu befinder kvasten sig i forretningen og bruges som forlæg, når værkstedet skal lave en kvast i samme stil.

Jeg kiggede og glædede mig over hvad jeg så, men det var svært at vælge og til sidst blev der lidt i blinde valgt et smalt grønt/lilla bånd, meget typisk for possementteknikken. I tilgift fik jeg et lille stykke af skoningsbåndet. Tak.

Anni Bloch

- *Folckers*. Södermalms Snörmakerier. Hornsgatan 52, S-118 21 Stockholm. Mandag til fredag kl. 11-18, lørdag kl. 12-15. www.folckers.se

Postkort fra Stockholm: I nærheden af Slussen kan man se facaden til dette hulsøm- og plisseringsatelier, hvor engang travle fingre har trukket tråde ud og formet stof i fine plisséer. Nu er der et arkitektkontor eller sådan noget.

Anni Bloch

12 TENEN-folk på udflugt ...

... til Holbæk museum den 22. november 2009 for at se den nye tekstil bog blive præsenteret. Det var en grå, kedelig dag, og vi så derfor frem til denne interessante oplevelse.

Vi startede i den smukke festsal på museet, hvor Fiber Feber forlaget v. Lisbeth Tolstrup, fortalte om processen med at fremstille den smukke bog. Derefter fortalte Minna Kragelund om sit forhold til bogen. Og så gik snakken, for der var mange kendte ansigter. Der var udstilling og fremvisningen af file-rede genstande, som flere havde medbragt. Da en lille time var gået, skulle en del være med til det lille kursus, som man havde kunnet til-melde sig på forhånd, underviser var Ester Grølsted.

Derefter gik vi over for at se på museets særudstilling om de file-rede genstande fra den nye bog. Det var en pæn, men lille udstil-ling – desværre manglede der tek-

ster, så vi var heldige at have Laila Glienke, som på en meget spæn-dende måde fortalte om det, vi så. Det havde været en god idé, hvis museet havde tilføjet en del af disse forklaringer til udstillingen. Må-ske ville det skabe en større inte-resse for bogen, hvis man kunne få smagsprøver i udstillingen. Bogen var fremlagt, så man kunne blad-re i den.

Vi sluttede af i cafeen og mu-seumsbutikken. De kvikke nåede også rundt i de mange små huse i museumsgården.

Annet

foto: Karin Mørtz

Note:

- I bladnummeret før dette har Minna Kragelund fortalt om sin bogud-givelse i artiklen ”Grafiske udtryk - om tekstilers forunderlige ud-tryksmuligheder”.

Vi havde fået tekstil-formidler Laila Glienke, der var med til at lave en pæn og grund-dig bog om Hedebosy-ning for børn og unge for Greve museum i 2008, til at vise os rundt i særudstillin-gen og forklare om de broderede symboler i de filerede tekstiler.

Bog anmeldelser: *To gange bispekåber*

- Henrik Christiansen, biskop emeritus Aalborg: *Bispekåbe og bispekors i Den danske Folkekirke*, Budolfi Sogns Menighedsråd 2008, 42 sider, A4, hæftet, trykt i 50 nummererede eksemplarer. Anden udgave med tilføjelser, 2009.
- Susanne Wenningsted-Torgard: *Rosen fra Jeriko – Om bispekåberne i Københavns domkirke*. Forlaget Falcon 2009, 92 sider, 21×21 cm, ISBN 978-87-88802-24-5. Pris 120 kr. + porto ved henvendelse til forfatteren susanne@domkirken.dk

Igennem den seneste snes år er der blevet udført interessante og meget omtalte bispekåber til alle vore domkirker. Litteratur om dem har hidtil været temmelig spredt og vanskelig at få overblik over. Det eksisterende har hvilet på kirkehistorikeren og præsten Peter Severinsens bog *Messeklædernes Historie* fra 1924, og meget er jo sket siden. Glædeligt, at der nu foreligger to seriøse undersøgelser.

*

Den ene af biskop Henrik Christiansen, der med sin teologiske indsigt i mange år har været optaget af emnet, og som nu har udsendt den publikation, der fremover bør være standardværket. Form og oplag er beskedent, men indholdet så meget mere tungtvejende angående bispekåbe og bispekors. Disse har i den danske evangelisk-lutherske kirke og i Norden fået en temmelig speciel funktion som biskoppernes kendemærke modsat den øvrige kristne verden, hvor kåber kan bæres af en hvilken som helst

præst for at markere særlige højdepunkter i gudstjenestens liturgi. Ud over den teologiske redegørelse gennemgås bispekåberne i Aalborg Stift, med detaljerede beskrivelser og dokumenteret med nye oplysninger fra stiftets arkiv, hvilket her skal nævnes ganske kort:

- De to tidligste er fra 1731, den ene skænket til biskop Frands Thestrup til brug ved kong Christian 6.s salving, den anden kåbes proveniens er ikke oplyst.
- Den følgende fra 1890 blev skænket af fru Marie Ree, Aalborg.
- 1956, anskaffet ved indsamling fra stiftets menighedsråd i anledning af 400 års jubilæum for Budolfi Kirke som domkirke.
- 1981, skabt af maleren Bodil Kaalund på opfordring af biskop Christiansen. Inspirationen var hentet fra den kåbe, kunstneren året forinden havde skabt til det nye Grønlands Stift.
- 2006, designet og broderet af Dronning Margrethe II på opfordring af biskop Søren Lodberg Hvas for at markere 450-året for, at stiftet blev overflyttet fra Børglum til Aalborg.
- Desuden en kåbe, der er modtaget som gave fra klostret La Lucerne i Normandiet i Frankrig og blev taget i brug Juledag 1973 i Budolfi Kirke. Denne kåbe menes at være fra 1800-tallet, men uden nærmere oplysninger. Den er særpræget i sit snit. Alle de øvrige i Danmark er i hals- og skulderpartiet tilpasset til at bæres over den skræddersyede sorte kjole og pibekrave. De har derfor ikke den rene halvcirkelform, der ellers siden Oldkirkens

Kåben fra Frankrig - 1800-tallet.

tid har kendetegnet kåber uden for Danmark, og som lykkeligvis netop er bevaret i denne franske, nu i Aalborg.

Nogle af sognene i Aalborg Stift har tidligere hørt til Viborg Stift, og derfor er også Viborg Domkirkes bispekåber beskrevet:

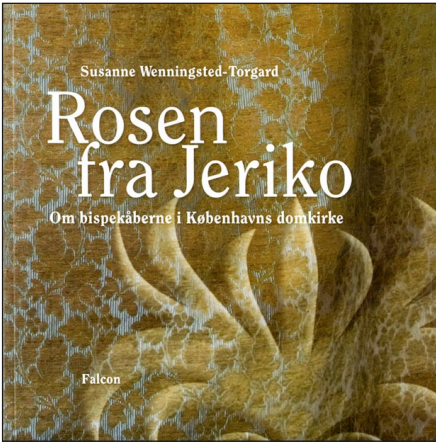
- Den ældste, antagelig ikke ældre end 1826, meddeles uden nærmere oplysninger.
- 1840, biskop Ølgaards kåbe skænket af kong Christian 8. i anledning af kongens kroning i Frederiksborg Slotskirke,
- 1989, en ny kåbe designet af Dronning Margrethe II, blev taget i brug af biskop Georg Geil.

Den, der besøger Budolfi Kirke for at tage både kåber og messeklæder i øjesyn, kan opleve, at der findes et bekvemt skuffemøbel til opbevaringen og hvide bomuldshandsker til at bruge ved håndteringen

af de kostelige dragter. Lignende indretning findes nu i en del af vore kirker, men biskop Christiansen har allerede for mange år siden været pionér i sin forståelse for dette efter forbillede fra Sverige, hvor det siden omkring 1970 er blevet indskærpet af den svenske tekstilhistoriker og konservator Inger Estham, der har varetaget plejen af tekstilerne i de svenske kirker. Det har været en oplevelse for anmelderen at få forevist samlingen med den entusiasme, som Henrik Christiansen har lagt i denne rette opbevaring, og som også nu har fundet udtryk i den foreliggende publikation.

*

Rosen fra Jeriko er en engageret beretning om samlingen af kåber i Københavns Vor Frue Kirke. Kirken har siden reformationen i 1536 haft særlig status som Universite-

tets kirke, om end først benævnt domkirke fra 1924, da Sjællands Stift blev delt i Roskilde Stift og det nyoprettede Københavns Stift. Biskoppen har haft sin residens i København, og det er også her, at de fleste af de ældste kåber har haft deres plads. Susanne Wenningsted-Torgard er kunsthistoriker og har sit virke som kurator for domkirkens museum. Hun har nysgerrigt fordybet sig i kåbernes udførelse og været på opdagelse i arkiverne, så der er kommet interessante nyheder frem.

Bodil Kaalunds kåbe skabt i 1986 betegnes rejsekåbe og betegner et brud med de øvrige ældre kåber i Danmark. Den er beskrevet af tekstilkunstneren Vibeke Lindhardt, der selv med en anseelig produktion af messehagler og medvirken ved tilvirkningen af bispekåber har baggrunden for at skildre denne kåbes særstilling.

Ledetråden er det gennemgående motiv broderet på forkanten af hovedparten af de gamle danske kåber, den grønne og gyldne plante kaldet Jerikos rose, der med

behørig henvisninger til de bibelske skrifter forklares som opstandelsessymbolet. Hidtil har motivet været knyttet til de kåber, der i 1840 blev udført til brug ved kong Christian 8.s salving og kroning. Nøje har forfatteren gransket alle regnskaber og breve i anledning af denne begivenhed, men uden at finde tilfredsstillende forklaring. Derimod kastes der lys over en kåbe, som ikke før har været rigtigt oplyst. Ved skarpsindig analyse er den blevet sat i forbindelse med kong Frederik 6.s salving i 1815, og det fremsættes som en troværdig forklaring, at den blev båret af biskop Frederik Münter ved kongekroningen i 1815 og motivet

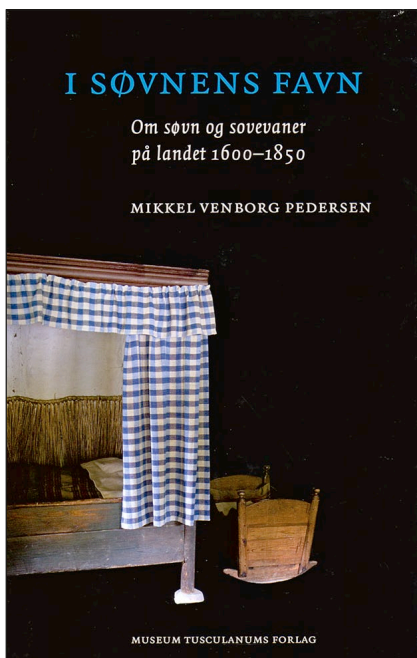
Biskop J P Mynsters kåbe fra 1840.

formentlig skabt af biskoppen til denne anledning.

Bogen har et kort Summary på engelsk. Desuden en revideret oversigt over bispekåber i Danmarks domkirker, så kåberne nu fremtræder i deres betydningsfulde

sammenhæng med kongekroningerne og bispevielser igennem vor kirkes historie.

Hanne Frøsig Dalgaard

Mikkel Venborg Pedersen: *I søvnens favn, Om søvn og sovevaner på landet 1600-1850*. Museum Tusulanums Forlag, Københavns Universitet 2009. 206 sider, rigt illustreret, indbundet, 16×24 cm, ISBN 978-87-635-2599-2. Pris 248 kr.

Dette er en fascinerende bog om søvnen som fænomen, og det påpeges straks, at søvn er et kulturelt, ligeså meget som et fysiologisk fænomen, underlagt rammer i det sociale liv og foranderligt igennem

historien. Vi møder et overblik over søvnens forhold inden for det, som betegnes elitekulturen, de toneangivende kredse, sat i perspektiv på baggrund af Bibelens udsagn og senere perioders fornemme indretninger af sovegemakker og sengesteder. Forfatteren gransker tidernes vekslende opfattelse af privathed, hygiejne og seksualitet som de egenskaber, der giver søvn og seng sin afgørende rolle i tilværelsen. Alt er velfunderet i den etnologiske forskning, og belyses med de iagttagelser, som kan hentes i samtidens beretninger, så som rejseskildringer og breve.

Derfra åbnes et indblik i, hvordan disse vilkår har været hos danske bønder i tiden 1600 til 1850, med udgangspunkt i tre af de boliger, som findes i Frilandsmuseet ved Sorgenfri: Pebringegården fra Stevns i 1780-erne, den fynske gård fra Lundager også i 1780-erne og gården fra True i Østjylland i 1830-erne. For hver af disse hjem er værelser og senge beskrevet, så vi mærker pulsen hos datidens beboere. Ud fra dødsboskifter finder vi oplysende beregninger af inventarets værdi i forhold til kreaturpriser, så det står klart, hvilken stor betydning sengene og deres udstyr har repræsenteret.

TENENS læsere vil formentlig søge oplysning om sengenes teks-

Karlekammeret mærkede ikke til de nye tider førend i det 20 århundrede.

tiler. Det må erkendes, at bogens styrke ikke ligger netop på dette felt. Kapitlet "I halm, uld og fjer" bygger på Margrethe Halds pionérarbejder fra 1940-erne foruden husholdningsbogen *Undervisning for unge Fruentimmer fra 1795* og flere både trykte og utrykte beretninger om sengetøj fra mennesker, der har sovet med de hjemmegjorte dyner og lagener. I Nationalmuseet er der samlet et fond af viden om tekstilerne, som kunne have været antydet: Danmarks folkelige Broderiers mange fotografier af genstande i privat eje og museets egen samling af linned, som endnu kun delvist er publiceret, men dog berørt, fx i anmelderens bog *Hør som husflid*, 1980.

Olmerdug til overdynerne har

været en købt vare, der blev importeret fra byen Ulm i Sydtykland. Det var linnedvæverarbejde, med trend – de langsgående tråde i stoffet – af hør. Den særlige karakter fik stoffet ved islætting, de tværgående tråde, som var af bomuld. Den kunne farves og dannede flotte borter. Forordninger har begrænset håndværkernes muligheder, indtil loven om fri næring ændrede på dette i 1860-erne. For landsbyvæverne blev der adgang til professionel uddannelse i linnedvæveri fra slutningen af 1700-tallet, og det satte gang i udviklingen af de flotte dyner med uldne borter på hørtrend, vi kan se i Frilandsmuseets senge. Da der hen imod midten af 1800-tallet med dampskibene blev mulighed for at importere bomuld fra Amerika til Europa, og det kunne spindes på maskine, blev vævningen af dyner imidlertid en industri, fx på Sletten på Nordvestfyn og på Bornholm, med mere ensformige produkter.

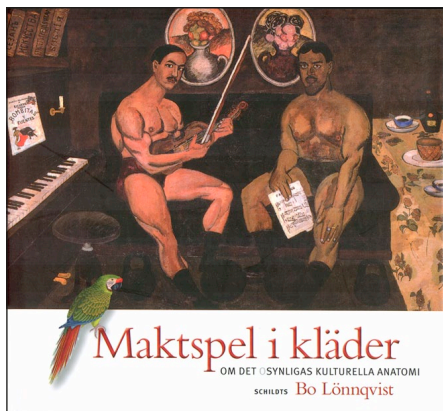
Underdynerne var af hør og blev kaldt bolster, som forfatteren ganske rigtigt nævner. Men da hør kun vanskeligt lader sig indfarve, og bedst i blå, blev dette gerne brugt som trendgarn, som gav mønster på langs ad stoffets vævetning.

Dette er nævnt som eksempler på den brydning i kulturhistorien, der ligger i tekstilernes materialer og teknik. Det må være anmelderens håb, at sengens tekstiler en dag kan blive et emne for sig. Men forfatteren fortjener ære og opmærksomhed for den foreliggende bog, som giver en væsentlig og ny indfaldsvinkel til søvnens verden.

Hanne Frøsig Dalgaard

Flere boganmeldelser:

Bo Lönnqvist: *Maktspel i kläder: om det osynligas kulturella anatomi*. Jvääskyla: Schildts Förlag 2008. 252 s. illustreret i farver. Pris 42 €. ISBN 978-951-50-1798-7

Nysgerrigheden pirres allerede af et mystificerende billede på omslaget: to musicerende muskelmænd i badebukser stirrer alvorlige på os. Hvad vil de sige?

På væggen bag dem ses ovale malerier af svulmende blomstervaser med kvindelige former. Hvad skal de betyde? Man fornemmer ikke et dæmpet kammerespil, men snarere skingre toner, der skal vække og måske give et budskab. Men hvilket?

En første gennembladning afslører, at den til forskel fra så mange andre dragtbøger fokuserer på manden og frem for alt det mest usynlige: underbukserne. Er det mon her magten sidder?

Forklaringen kommer sidst i bogen, men først skal vi læse modens historie med nye briller og fra nye vinkler, som handler om modsætningerne klæder - krop, ydre - indre, synligt - usynligt, civilise-

ret - uciviliseret. Disse modsætninger er ikke i sig selv revolutionerende, men måden de behandles på er anderledes og inspirerende. Dragtens betydning som magtmiddel til opbygning af personlighed og kønsroller – eller tværtimod til nedbrydning af identiteten – belyses med talrige gode eksempler og billeder.

Et af emnerne er naturligt nok Europas dragtforordninger, som vil interessere mange af TENENs læsere. Hvilken betydning fik de så for moden? Næsten ingen siger forfatteren, og henviser til de mange retssager, bøder og indskærpelser.

Bo Lönnqvist er professor emeritus i etnologi, og nyder tydeligvis at være fri af lærestolens akademiske bånd og kunne skrive om præcis det, der interesserer ham, samtidig med at autoriteter pilles ned; og resultatet er fængende og provokerende. Som man vil forstå, er det ikke et opslagsværk, men en

Maleri af Frida Hultcrantz "See you" til udstillingen "De onämnbara – Kalsongkultur" på Helsingfors Stads Konstmuseum 2005. Billedet spiller surrealistisk på spændingen mellem kønnene, højt og lavt, det ydre og det indre, synligt og usynligt.

essayistisk behandling, der fænger ved engagementet og de overraskende synsvinkler. Ren lystlæsning.

Bogens sidste del handler om den nye mode i underhylerne fra 1960'erne og frem. Underbukserne blev som noget nyt integreret i det skiftende modeunivers, og maskuliniteten blev betonet og forstærket. Sproget, betegnelserne og farverne associerede mere og mere til kraft og disciplin. Men også til aggressivitet og blid kærlighed,

indvielsesritualer og den institutionaliserede mand som en del af den moderne teknologi og dermed "hård valuta". Teknik og nye materialer gav moden magt over underbukserne, og denne beklædningsgenstand fik en hidtil ukendt og utænklig dimension, den fik nemlig stil! Dog kun i det usynlige og ubevidste, men dog som en ny arena for magtstrukturer og magtkampe.

Lone de Hemmer Egeberg

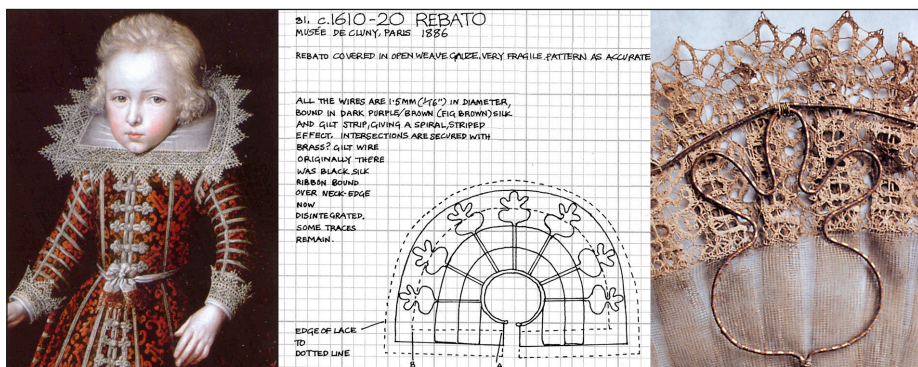
Janet Arnold: *Patterns of Fashion 4: The cut and construction of linen shirts, smocks, neckwear, headwear and accessories for men and women c.1540-1660*. London: Macmillan 2008. 128 sider i tværfORMAT, illustreret i farver. £ 16,50. ISBN 978-0-333-57082-1.

Janet Arnold (1932–1998) havde en bred funderet uddannelse i kunsthåndværk, design og undervisning. I 10 år fremstillede hun kostumer for adskillige teatre i

England, ligesom hun har arbejdet med tilskæring og syning i industrien og couture.

Hendes arbejde for museer har resulteret i en lang række artikler i videnskabelige tidsskrifter, og hun har skrevet flere meget anvendte bøger om kongelige dragter.

Hendes serie *Patterns of Fashion 1–4* (1540–1940) er med sine mønstertegninger, anvisninger og enkelte fotos den, der har udnævnt hende til dragtrekonstruktionens ukronede dronning. Den er ikke

Hertug Ulrik, Prins af Danmark, har en rebato-krave på. Det er en stor flad krave med masser af kniplinger. Kraven hviler på et metaltrådsstativ, som vist på tegningen i midten. Til højre er et nærbillede af den bukkede metal-tråd.

for begyndere, for fremstilling af historiske dragter er i virkeligheden et højt specialiseret fag, der kræver flere uddannelser.

Med sine mange detaljerede optegninger af historiske dragtdelle, historiske noter, bibliografi og i dette sidste bind tillige farvefotos af detaljer, er den til gengæld en guldgrube for den seriøst arbejdende.

Vi må derfor glæde os over, at den efter hendes død er fulden af Jenny Tiramani, Shakespeares Globe Theatre i London, og Santina S. Levey, tidligere museumsinspektør på Victoria & Albert Museum samt forfatter til fremragende bøger om knipling og broderi.

Lone de Hemmer Egeberg

*Vedrørende: **En skøn trøje – Efterlysning i TENEN 20 årgang nr. 2***

Endnu en gang har det vist sig, at TENEN tilbyder et fantastisk netværk. Knappt var sidste nummer af bladet udkommet, før der lå tre svar på efterlysningen i min brevkasse.

Det ene kom fra Margit Ambeck, Valby, som skrev: *Ja, det er let!*

- *Strik et stykke som en sjælevarmer.*
- *Sy sammen i begge sider for at danne ærmer.*
- *Saml masker op hele vejen langs åbningen.*
- *Tag ud i vildelse – afhængigt af garntype og din smag for, hvor megen "fløse"vidde, du ønsker.*

Dertil havde Margit udført den herligste 3-dimensionelle skitse, som desværre ikke kan gengives her i bladet, og ja, jeg kan kun give Margit ret: "Det er let!" - i hvert fald teoretisk, fordi min strikkeerfaring ikke er stor nok til at arbejde som angivet i punkt 4.

Heldigvis havde Lone Falkenberg, Virum en for mig mere spiselig løsning, idet hun simpelthen sendte mig en opskrift fra bladet "Ingelise", juli 2008 (opskrift nr. 1210708). Med den i min hånd vil det være en leg at strikke "Cirkeltrøjen", som bladet kalder den.

Til sidst modtog jeg fra Anny Vad henvisning til endnu en opskrift, som var bragt i Hendes Verden 33/2009. Med den i hånden har jeg nu kun et problem tilbage, nemlig at vælge opskrift.

En stor tak til de tre medlemmer, som tog sig tid til at gøre mig klogere og hjælpe andre medlemmer.

Lis Slottved

Hvad er den her beregnet til?

Tingesten minder i udseende om en kæmpebonde i et skakspil. Den er drejet i knastfrit træ og er 14 cm høj og 6 cm i diameter. Forarbejdningen er afsluttet med lakering.

Foroven er der lavet fire små huller i øverste flade krave og et femte øverst i knoppen. De fem huller er ikke helt symmetrisk placeret; det er som om nøjagtig placering ikke har været så vigtig og at der skal være et overtræk af en slags.

Vægten er 146 g og tingesten er fundet på et loppemarked 2009.

Kære læser: Kom med et bud - kontakt redaktionen ...

ARRANGEMENTS- OG UDSILLINGSKALENDER

TENEN inviterer: Generalforsamling lørdag den 20. marts 2010 – hos CTR på Københavns Universitet, Amager. Invitation på side 5 her i bladet.

TENEN inviterer: Sommertur lørdag den 12. juni 2010 – til Hørvævnsmuseet på Krengerup. Se invitation på side 10 her i bladet.

Dansk Landbrugsmuseum:

Køer og landboliv i patchwork. Gunver Ridell. 4.6.-20.9.2010.

Adr.: Randersvej 4, 8963 Auning

Kulturhistorisk Museum Randers:

Adelskvinden Sophie Reedtz' dug. Konservator Anne Rostgaard Nielsen.

21.4.2010, kl. 11. *Chr. Junchers Klæde- og Konfektionsfabrik.* Foredrag

22.4.2010. kl. 19. *Byvandring.* Bl.a. med besøg på Randers Handskefabrik.

27.5.2010 kl. 19.

Adr.: Stemannsgade 2, 8900 Randers C

Gaia Museum Outsider Art:

Sisal and Symbols – fortællinger fra Swaziland. Til 12.5.2010.

Adr.: Lene Bredahlsgade 10, 8900 Randers C

Horsens Museum:

Canadiske broderier ved Marie-Renée Otis. Til 30.5.2010.

Adr.: Sundvej 1 A, 8700 Horsens

Hinnerup Bibliotek & Kulturhus:

Lise Frølund. *Vævede tæpper*. Til 29.3.2010.

Elevværker fra Designskolen i Kolding. 10.5.-18.6.2010.

Adr.: Skovvej 18, 8382 Hinnerup

Moesgård Museum:

Dronningens gobeliner – et portræt af Bjørn Nørgaard. Instr.: Lars Mortensen. 5.4.2010. kl. 14.

Adr.: Moesgård Allé 20, 8270 Højbjerg

Den Gamle By:

Festtøj 1909-2009. Til 5.9.2010.

Adr.: Den Gamle By, Viborgvej 2, 8000 Århus C

Kunst- og Kulturcentret Tuskær:

Billedvæver Ann Sloth og væver/fibre artist Jette Flemming. 28.3.-2.5.2010.

Adr.: Tuskærvej 9, Fjaltring, 7620 Lemvig

Kunstpakhuset:

Eksperimenterende tekstildesign af Anne Damgaard. 24.4.-23.5.2010.

Artist talk, Anne Damgaard. 25.4.2010 kl. 14.

Adr.: Lille Torv 5, 7430 Ikast

Textilforum:

Tekstilindustriens gyldne år 1950-80. Til 1.1.2011.

Adr.: Vestergade 20, 7400 Herning

Lystbækgaard:

Fåre- og ulddag på Lystbækgaard. 23.5.2010.

Adr.: Lystbækvej 1, Lystbæk, 6990 Ulfborg

Skærbæk Fritidscenter:

Patchwork Træf – Dansk Patchwork Forening. 28.8.-29.8.2010.

Adr.: Storegade 46-48, 6780 Skærbæk

Ribe Vikingecenter:

Vikingemarked. 1. til 9.5.2010.

Fra får til lun kofte. 17.5.-21.5.2010.

Adr.: Lustrupvej 4, 6760 Ribe

Tønderhallerne:

Kniplingsfestival 4. til 6.6.2010.

Adr.: Sønder Landevej 4-6, 6270 Tønder

Koldinghus:

Broderier i årtier – 50 år med Årets Korssting. 9.10.-15.11.2010.

Adr.: Markdannersgade 11, 6000 Kolding

Hørvævmuseet på Krengerup Gods:

Brudekjoler i sort og hvidt. 1.5.-26.9.2010. *Sting og masker*, strik og broderi ved Tina Vejlsø Andersen. 15.6.-18.7.2010. Kniplinger ved Connie Søgård.

20.7.-22.8.2010. Gamle symaskiner ved Kirsten Andresen. 24.8.-26.9.2010.
Adr.: Nårupvej 30, 5620 Glamsbjerg

Lillebælthallerne:

Håndarbejdsmessen – *tråd med tiden*. 19. til 21.3.2010.
20.3. foredrag ved Katia Johansen og Hanne Falkenberg.
Adr.: Færøvej 74 -76, 5500 Middelfart

Den Fynske Landsby: Enkesædet

Kniplepigerne demonstrerer tirsdage og søndage 11.5.-12.9.2010 kl. 11–15.
Adr.: Sejerskovvej 20, 5260 Odense S

Filosofgangen – Fyns Udstillingsbygning for Billedkunst og Design:

Skulpturelle vævede tekstiler af Aase Hansen. Lille sal, 9. til 21.3.2010.
Adr.: Filosofgangen 30, 5000 Odense C

Køng Museum:

Nanna Hertoft. Billedvævninger. Til 14.3.2010.
Adr.: Køng Museum, Bygaden 27, Køng, 4750 Lundby

Køge Museum:

Broderede, strikkede, perlesyede og keramiske knapper. Til 2.5.2010.
Køgedukker og Køgekraner. 11.5.- 5.9.2010.
Adr.: Nørregade 4, 4600 Køge

Holbæk Museum:

Hvorfor råder museet over 34 symaskiner og et par badetøfler? Museets aktiviteter gennem 100 år. Til 22.12.2010.
Adr.: Klosterstræde 18, 4300 Holbæk

Andelslandsbyen Nyvang:

Folkedanserdragter i Havestuerne. 7.8.-24.10.2010.
Adr.: Oldenvej 25, 4300 Holbæk

Sorø Museum:

Broderi i lange baner. Til 11.4.2010.
Adr.: Storgade 17, 4180 Sorø

Roskildehallen, Roskilde Kongres- og Idrætscenter:

Kreativ Hobby Messe. 10. og 11.4.2010.
Adr.: Møllehusvej 15, 4000 Roskilde

Bornholms Kunstmuseum:

Perler i pomp og pragt. Til 14.3.2010.
Adr.: Otto Bruuns Plads 1, 3760 Gudhjem

Skovhuset:

Nulle Øigaard. Billedtæpper. 27.3.-24.5.2010.
Adr.: Skovhuset ved Søndersø, Ballerupvej 60, 3500 Værløse

Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot:

Gobelinvævede bordtæpper fra 1600 årene. 27.3.-5.4.2010.
Adr.: Frederiksborg Slot, 3400 Hillerød

Kokkedal Kirke:

Ikoner og billedtæpper ved Jonna Jensen og Eva Müller. Til 15.3.2010.
Adr.: Højmose Vænge 2 A, Hørsholm

Fuglsanghus:

Tekstilkunstneren Charlotte Schrøder m.fl. Til 14.3.2010.
Adr.: Gl. Hovedgade 2, 2970 Hørsholm

Arken:

Miro. Også værker i tekstil. Til 30.5.2010.
Adr.: Skovvej 100, 2635 Ishøj

Væveværkstedet 52 D:

Lørdagsåbent 6.3. & 1.5.2010, kl. 10-16.
Adr.: Smallegade 52 D, 1., 2000 Frederiksberg

Møstings Hus:

Iben Dalgaard har udforsket broderiet i sin kunst. 24.4.-23.5.2010.
Fritsvævende wirevævede skulpturer Elisabeth Toubro. 29.5.-27.6.2010.
Adr.: Andebakkesti 5, 2000 Frederiksberg

Rosenborg Slot:

Danmark / Sachsen 1548-1709. Til 24.5.2010.
Adr.: Øster Voldgade 4A, 1350 København K

Officinet: Danske Kunsthåndværkere

Eksperimentel udstilling ved Garnindkøbsforeningen. 9. til 14.3.2010.
Fra Dybet. Strikdesigner Marianne Johnstad-Møller. 26.3.-2.5.2010.
Adr.: Bredgade 66, 1260 København K

Amalienborgmuseet:

Moderne strikdesign inspireret af Dronningens dragter. Til 14.3.2010.
Adr.: Christian VIIIs Palæ, 1257 København K.

Galleri North:

Gruppe 99 med billedvæver Birgitta Hallberg. Til 27.3.2010.
Adr.: Nørregade /C Kld., 1165 København K

Rundetårn:

Byzans - med Ørnetæppet fra Odense. Til 21.3.2010.
Adr.: Købmagergade 52A, 1150 København K

Kulturen i Lund:

Folkkonst & Design. bl.a. Gjort det själv! & Dräktmod. Til 31.12.2012.
Adr.: Tegnérplatsen, S-221 04 Lund

Dunkers Kulturhus:

10-gruppen, tekstilkonstnärer och formgivare – 40 år. 29.5.-30.10.2010.
Adr.: Kungsgatan 11, S-252 21 Helsingborg

TENENS kalender udarbejdes på grundlag af arrangementer i *KultuNaut* – Den Elektroniske Kulturkalender. Yderligere oplysninger samt illustrationer modtages gerne direkte fra arrangører og deltagere. Deadline for korte meddelelser er ca. to uger før bladet udkommer. Send oplysningerne til Vibeke Ervø, som koordinerer listen.

Telefonliste for TENENs bestyrelse mv.

<i>navn</i>	<i>adresse</i>	<i>telefon / ePost</i>	<i>hverv</i>
Annet Laursen Skjelsager	Dorthesvej 2 3520 Farum	44 95 05 55 <i>silke-annet@silke-annet.dk</i>	formand + redaktion
Lone de Hemmer Egeberg	Teglgården 66 st.th 3460 Birkerød	45 81 05 05 <i>dehemmeregeberg@gmail.com</i>	næstformand
Bent Bille	Søndergade 66 5620 Glamsbjerg	64 72 15 65 <i>familien.bille@get2net.dk</i>	kasserer
Lis Slottved	Hjarupvej 10 6200 Aabenraa	74 63 03 50 <i>slottved@privat.dk</i>	sekretær + redaktion
Vibeke Lilbæk	Kollerødvej 39 3450 Allerød	48 17 16 47 <i>vof13450@yahoo.co.uk</i>	redaktion
Anni Bloch	Thingvalla Allé 5, 2300 København S	32 59 59 77 <i>annibloch@gmail.com</i>	bestyrelse
Tina Ejlertsen	Ravningvej 10, Ravning, 6760 Ribe	75 43 77 06 <i>tina.ejlertsen@get2net.dk</i>	bestyrelse
Hanne Frøsig Dalgaard	Bredebovej 33, 6.tv 2800 Lyngby	45 88 32 67 <i>hfd@tdcadsl.dk</i>	suppleant
Margit Ambeck	Lyshøjgårdsvej 87, 1.th 2500 Valby	36 30 61 50	suppleant
Flemming Lund- holm	Ravningvej 10, Ravning, 6760 Ribe	75 43 77 06	suppleant
Lucie Borgsmidt- Hansen	Broholms Allé 28 2920 Charlottenlund	39 64 31 85	revisor
Susanne Nielsen	Grusgravvej 10 4660 Store Heddinge	56 50 11 26	korrektur, forklæder
Vibeke Ervø	Åfløjen 4, 2. tv 2700 Brønshøj	44 85 18 44 <i>vibeke.ervo@gmail.com</i>	kalender
Frits Lilbæk	Kollerødvej 39 3450 Allerød	48 17 16 47 <i>vof13450@gmail.com</i>	redaktion, webmaster

Projekt TEKSTILREJSE TIL HOLLAND er udsat til efterår 2011.

*Det er helt klart,
at den venlige honningkagenisse helt opdaget har haft besøg af drillenissen:
Bemærk, at bladet 20. årgang nr. 2
fejlagtigt har fået nummeret 3 - men kun på forsiden.*

Postkort fra Quilts Canada i Saskatoon

The 2009 National Juried Show var en censureret udstilling og konkurrence, som *Canadian Quilters' Association* viste i Saskatoon i provinsen Saskatchewan i maj måned. Foreningen er stiftet i 1981 og det var 21. gang udstillingen blev afholdt. Næste år bliver det i Calgary, Alberta.

104 emner var kommet gennem nåleøjet til udstillingen – alt fra tøj og tæpper til værker beregnet til ophængning. Der var både traditionelle håndsuede teknikker og eksperimenterende teknikker syet på maskine. Ville man gerne se bagsiden, tilkaldte man en vagt med hvide handsker, som kom og løftede emnet, så dennes bagside kunne iagttages og i mange tilfælde beundres.

Det var fortrinsvis meget store emner, der for fleres vedkommende havde taget år at fremstille. Det var svært at løsrive sig, for så var der lige en baggrund eller detalje, der skulle studeres nærmere!

Renske Helmuth fra provinsen Ontario har quiltet sin fødegård i Friesland. Hun buskede, men manglede et billede af gården indtil hendes mor fandt en gammel vaskepulver reklame med et sort-hvidt billede af bygningerne. Applikering, trådmaling og maskinquilting, 90 x 68 cm.

I den tilstødende sal var den ucensurerede udstilling. Her måtte man - i modsætning til den anden udstilling - gerne fotografere, hvilket gjorde, jeg kunne få et par detaljer med hjem til dette blad.

De 104 emner er udgivet i et farvekatalog, hvor farverne og detaljerne desværre ikke helt kommer til deres ret, men et fint indtryk giver det alligevel. På hjemmesiden www.canadianquilters.com kan man bl.a. se de 29 præmierede værker.

Sidst i maj 2009 - *Vibeke*